

Lijekovi/Esencijalne liste lijekova u F BiH i RS

Uvodna napomena

Ovaj dokument ima za cilj da da uvid u dostupnost lijekova osiguranih lica u Federaciji BiH i Republici Srpskoj kroz analizu usklađenosti esencijalnih listi lijekova (lijekovi koji se izdaju na recept), kao što je broj i vrsta lijekova, cijena lijekova i učešće Zavoda zdravstvenog osiguranja u cijeni lijeka.

U Federaciji BiH i Republici Srpskoj usvojeni su Zakoni o lijekovima na osnovu kojih su oba entiteta donijeli Odluke o listi esencijalnih lijekova neophodnih za osiguravanje zdravstvene zaštite.

Federacija BiH

Vlada Federacije BiH je donijela Odluku o listi esencijalnih lijekova u okviru standarda obaveznog zdravstvenog osiguranja („Službene novine Federacije BiH“, broj 75/11).

Lista se sastoji od A-liste lijekova sa 100% učešćem Zavoda i obavezna je za sve kantone i B-liste lijekova sa procentualnim učešćem Zavoda u cijeni, određenim odlukom Vlade kantona, saglasno finansijskim mogućnostima kantona.

Obavezni podaci o lijekovima u Federalnoj listi lijekova, i to A listi lijekova i B listi lijekova su sljedeći:

- šifra lijeka spram anatomsko-terapijsko-hemijska klasifikacije lijekova – ATC,
- internacionalno nezaštićeno ime lijeka (generičko),
- farmaceutski oblik lijeka,
- jačina lijeka,
- originalno pakovanje lijeka,
- medicinske indikacije,
- režim propisivanja i izdavanja lijeka,
- veleprodajna cijena lijeka za svaki farmaceutski oblik i jačinu lijeka.

Federalna lista lijekova iz gore navedene odluke je obavezna za sve kantone, i to A-lista lijekova sadrži 147 imena lijeka koji se mogu propisivati i izdavati na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja kantona i dodatna B-lista lijekova može biti sadržana u listi lijekova kantona, ako su osigurana finansijska sredstva u kantonu.

Za **Kanton Sarajevo** Vlada je donijela Odluku o listi lijekova (“Službene novine Kantona Sarajevo” broj 19/12 i 19a/12), kojom je definisana A-lista od 138 imena lijeka sa 100% učešćem Zavoda. Takođe je definisana i B-Lista sa 78 imena lijeka. Od ukupnog broja lijekova na Listi B definisano je učešće Zavoda i kreće se od 25% do 100%.

U **Tuzlanskom kantonu** A-lista lijekova sadrži 140 imena lijeka sa 100% učešćem kantonalnog Zavoda i **B-lista** sa 3 lijeka koje pokriva Zavod, takođe sa 100% učešća.

U **Zeničko-dobojskom kantonu** A-lista sadrži 147 lijekova sa 100% učešćem Zavoda za zdravstveno osiguranje. B-lista sadrži 42 lijeka i učešćem Zavoda za od 25% do 50%. U Ze-Do kantonu postoji i C-lista koja sadrži 7 lijekova i procenat učešća Zavoda se kreće od 5% do 50%.

U **Srednje-bosanskom kantonu Goražde** A lista sadrži 146 lijekova sa 100% učešćem ZZO. B liste nema.

U **Unsko-sanskom kantonu** A-lista lijekova sadrži 139 imena i u tom kantonu nemaju B liste.

U **Posavskom kantonu** A–lista sadrži 140 lijekova, nema B – liste.

U **Hercegovačko-neretvanskom kantonu** A-lista sadrži 120 lijekova, nema B-liste.

U **Hercegbosanskom kantonu (Kanton 10)**, Odlukom o Listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret kantonalnog Zavoda za zdravstveno osiguranje, spojene su liste A i B i čine ukupno 334 lijeka. Od toga 160 lijekova se finansira 100% od strane Zavoda, a ostali od 50% do 70 %.

U **Zapadno-hercegovačkom kantonu** kao i Kantonu 10, Vlada je donijela Odluku o listi lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava Zavoda za zdravstveno osiguranje Zapadno-hercegovačkog kantona i sadrži lijekove A i B liste. Odnosno, one lijekove koje Zavod finansira 100% i njih je 86 na listi i 104 lijeka koje Zavod finansira u rasponu od 25% do 75%.

Dakle, kao što se iz gore navedenog može vidjeti, u kantonima F BiH postoje razlike (odstupanja nisu velika) u broju lijekova na esencijalnim listama (lijekovi koji su pokriveni 100% zdravstvenim osiguranjem), odnosno kantonalne esencijalne liste nisu upotpunosti usklađene sa Federalnom listom lijekova. Takođe, postoje razlike i u dodatnim listama (B liste), koje pojedini kantoni ni nemaju.

Liste lijekova se razlikuju i po svojoj strukturi/izgledu. Pojedini kantoni imaju odvojene liste, A i B, dok neki (HBK, ZHK) imaju liste gdje su navedeni lijekovi sa obje liste i pored obaveznih podataka imaju i rubrike sa procentom učešća zavoda u cijeni lijeka ili imaju rubrike sa iznosima u KM, što se odnosi na učešće osiguranika u cijeni lijeka (nadoplata).

Kada govorimo o prosječnoj potrošnji lijekova, po osiguranom licu i na recept, i tu postoje znatne razlike po kantonima i kreće se od 36 KM u Posavskom kantonu do 160 KM u Kantonu Sarajevo.

Podaci prikazani u tabeli koja slijedi daju pregled po kantonima broja osiguranika i prosječnu potrošnju lijeka po osiguraniku za 2011 i 2012 godinu.

R. br.	Kanton	2011.		2012.	
		Br. osig. lica	Prosj. potr. na recept po osig. licu (KM)	Br. osig. lica	Prosj. potr. na recept po osig. licu (KM)
1	Unsko-sanski	210.853	54,00	212.407	57,00
2	Posavski	31.319	30,00	31.176	36,00
3	Tuzlanski	438.661	93,00	446.180	93,00
4	Zeničko-dobojski	345.035	55,00	346.148	61,00
5	Bosansko-podrinjski	25.676	61,00	25.877	62,00
6	Srednje-bosanski	216.715	43,00	220.163	44,00
7	Hercegovačko-neretvanski	189.396	77,00	191.120	77,00
8	Zapadno-hercegovački	74.900	68,00	74.798	52,00
9	Sarajevo	414.566	151,00	421.962	160,00
10	Kanton 10	53.283	73,00	53.128	49,00
	<i>Ukupno F BiH</i>	2.000.404	85,00	2.023.049	87,00

Ove razlike u potrošnji uvjetovane su visinom sredstava koja ostvaruju kantonalni zavodi zdravstvenog osiguranja iz obaveznog zdravstvenog osiguranja kao i uspostavljenim načinom finansiranja, a što se direktno odražava i na obim i nivo prava osiguranih lica.

U F BiH, postoji i Fond solidarnosti koji je Odlukom utvrdio Listu lijekova, kao što su citostatici, i koja se finansira sredstvima Fonda. Uvođenjem liste citostatika na teret Fonda omogućena je veća i jednaka

dostupnost ovih skupih lijekova svim osiguranim licima, bez obzira na materijalne mogućnosti matičnih kantona i dr.

Republika Srpska

U Republici Srpskoj, **Fond zdravstvenog osiguranja Republike Srpske** na osnovu člana 48. Zakona o zdravstvenom osiguranju donio je **Odluku o usvajanju liste lijekova**. Ovom Odlukom je usvojena lista lijekova koji se izdaju na recept i finansiraju se iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja

Listu lijekova čine Osnovna lista lijekova i to, **A-lista (157 imena), A1-lista (16 imena) i B-lista (53 imena)**.

I na listi A i na listi B nalaze se lijekovi koji su registrovani u Agenciji za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine, odnosno koji imaju dozvolu za promet u BiH.

Listom lijekova koji se izdaju na recept obuhvaćena je i podlista A1. Na ovoj listi se nalaze lijekovi koji još nisu registrovani u Agenciji za lijekove, ali su neophodni za liječenje određenih oboljenja i nemaju zamjenu među registrovanim lijekovima. Kod uvođenja lijekova na ovu listu vodi se računa da te lijekove koriste referentne zdravstvene ustanove u evropskim zemljama.

Lista A sadrži lijekove koji su prema Vodičima za kliničku praksu, lijekovi izbora u liječenju bolesti i koji su osiguranim licima FZO RS obezbjeđuju u okviru prava na zdravstvenu zaštitu.

Lista B sadrži lijekove koji zbog njihove cijene i rezultata farmakoeкономskih studija nisu na Listi A. Osigurana lica, u okviru prava na zdravstvenu zaštitu ima pravo i na lijekove sa Liste B.

Za lijekove sa **Liste A osigurana lica plaćaju participaciju u iznosu od 10% od referentne cijene lijeka** (najniža ponuđena cijena lijeka), izuzev kategorija koje su oslobođene plaćanja participacije.

Za lijekove sa **Liste B sva osigurana lica plaćaju participaciju u visini od 50% od referentne cijene lijeka**. Referentna cijena lijeka je najniža ponuđena cijena lijeka. Ukoliko osiguranik želi lijek proizvođača koji ima višu cijenu, u apoteci će platiti razliku između referentne cijene i cijene lijeka kojeg uzima.

U RS, apoteci za pružanja farmaceutskih usluga izdavanja lijeka na recept, na teret Fonda pripada naknada u iznosu od 1,43 KM po receptu.

Zaključak

Opšti zaključak je da dostupnost lijekova bh. građanima je veoma neujednačen. Razlike postoje i na nivou BiH, odnosno između entiteta, kao i između kantona, unutar F BiH.

U F BiH postoje razlike u broju lijekova na kantonalnim esencijalnim listama lijekova (A liste) koje su pokrivene 100% zdravstvenim osiguranjem, što se kosi sa Odlukom o listi lijekova obaveznog zdravstvenog osiguranja F BiH i obaveza je za sve kantone.

Razlike postoje, u procentima učešća kantonalnih ZZO, i u dodatnim listama (B liste) koje se odnose na lijekove koji nisu pokriveni 100% ZZO. Četri kantona (SBK, Posavski, USK, HNK) u F BiH nemaju B liste, dok dva (HBK, ZHK) imaju zajedno prikazane lijekove sa A i B liste.

Postoji razlika u F BiH i RS i u participaciji, odnosno učešću osiguranih lica u cijeni lijeka. Lijekove sa A-liste, u RS, osigurana lica plaćaju participaciju u iznosu od 10% od referentne cijene lijeka (najniža ponuđena cijena), izuzev kategorija koje su oslobođene plaćanja participacije, dok u F BiH osigurana lica su u potpunosti oslobođena plaćanja lijekova sa A-liste.

A, za lijekove sa B-liste sva osigurana lica, u RS, plaćaju participaciju u visini od 50% od referentne cijene lijeka, dok u F BiH različiti su procenti učešća, u zavisnosti od lijeka i iznose 25% - 75%.